

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
KOLMEKÜMNENDA ISTUNGI
PROTOKOLL**

Haapsalus

14.-15. septembril 2006

Kohalviibijad:	Märt Rask , Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees Lea Laarmaa , Riigikohtunik Ago Kutsar , Tartu Ringkonnakohtu esimees Malle Seppik , Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Helve Särgava , Harju Maakohtu esimees Donald Kiidjärv , Tartu Maakohtu esimees Merike Toomet , Viru Ringkonnakohtu kohtunik, sõnaõigusega liige Kristel Pedassaar , Pärnu Maakohtu kohtunik, sõnaõigusega liige Norman Aas , riigi peaprokurör Aivar Pilv , Advokatuuri juhatuse esimees (lahkus 16.00) Reet Roos , Riigikogu liige (lahkus 16.00) Mait Klaassen , Riigikogu liige (saabus 12.30, lahkus 15.09.2006 kell 11.00) Meelis Eerik , Harju Maakohtu kohtunik, Kohtunike Ühingu juhatuse esimees Gea Suumann , Riigikohtu esimehe abi Margus Sarapuu , Justiitsministeeriumi asekantsler, sõnaõigusega Timo Ligi , Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse juhataja Kristel Laurson , Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse referent
Juhatas Protokollis	Märt Rask , Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees Kristel Laurson , Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse referent

Algus: 14. septembril 2006 kell 11.00

Lõpp: 15. septembril 2006 kell 12.00

Päevakord:

1. 19. mai 2006.a istungi protokollide kinnitamine/allkirjastamine;
2. Kohtuametnike karjäärisüsteem ja kohtuametnike koolituse põhimõtted;
3. Rahvakohtunike ametisse nimetamise ja palga määramise regulatsiooni muudatuste kooskõlastamine;
4. Ülevaade kohtute tööpiirkondade ühendamise reformist;
5. Viru MK kohtunikukohtade arvu määramise kooskõlastamine;
6. Kohtumaja juhtide lisatasu 2007. aastaks;
7. Ülevaade CEPEJ tegevusest;
8. Tallinna Ringkonnakohtu kodukorra muudatused;
9. Kohtunike üleviimine ühe kohtuastme sees;
10. Ülevaade E-Toimiku projektist;
11. Ülevaade kohtustatistikast;
12. Kohtusse pöördumise lihtsustamiseks loodud dokumendivormide kasutamisele nõusoleku andmine;
13. Järgmise kohtute haldamise nõukoja istungi aja määramine.

1. Eelmiste istungite protokollide kinnitamine/allkirjastamine.

Seppik – esitan kirjalikult parandused oma ütluste kohta. Lisaks on mul märkused eelmise protokollide päevakorra viienda punkti juures. Protokollis on 6. leheküljel märgitud punktis 3 „KHN teeb ministrile ettepaneku“. Sellest nähtub nagu oleks KHN heaks kiitnud arengustrateegia, minu meelest me selles kokkuleppele ei jõudnud. Teen ettepaneku sõnastada punkt nii: „KHN esimees teeb ettepaneku“.

Rask – mäletan, et tegin sellise ettepaneku ning KHN ei vaieldud vastu.

Laarmaa – ma leian, et eelmisel korral me sellist otsust vastu ei võtnud, hääletust ei toimunud. Minu ettepanek on tulevikus sellised küsimused panna hääletusele, siis on olemas selge otsus.

Hääletus: kas muuta p 3 ning asendada fraas „KHN teeb ettepaneku“ fraasiga „KHN-i esimees teeb ettepaneku“.

Poolt 8
Vastu 0
Erapooleitud 1

OTSUS: fraas „KHN teeb ettepaneku“ asendatakse fraasiga „KHN-i esimees teeb ettepaneku“.

2. Kohtuametnike karjäärisüsteem ja kohtuametnike koolituse põhimõtted

Ligi teeb sissejuhatava ettekande.

Kiidjärv – mida tähendab laiendatud pädevusega konsultant? Mina olen siiani aru saanud, et laiendatud pädevus on kohtunikuabidel.

Ligi – konsultandi ja laiendatud pädevusega kohtunikuabi funktsioonid ühilduvad pikemas perspektiivis. Tulevikus on kavas ka konsultantidele konkreetsed nõuded ja nendele vastavuse kontroll sisse viia näiteks juristi kvalifikatsiooniksami kaudu.

Laarmaa – kui need ametid omavahel ühildada, kuidas siis saab kohtus karjääri tegu olla? Karjääri eesmärk on ju selles, et pideva täiendamisega liigub ametnik kõrgemale kohale.

Ligi – ühildamine ei välista karjääri. Võimalik on tulla sekretärina tööle ja sealt edasi kohtunikuks liikuda. On reaalne, et konsultandist võib kunagi kohtunik saada, sekretäride puhul sellist praktikat eriti ei ole. Meie mõte on teha ühe ametikoha sees karjääri – tasustada tublimaid rohkem.

Rask – milline on kohtuametniku karjääri kõige madalam ja kõige kõrgem aste?

Laarmaa – Inglismaal käies nägime, et ühest astmest asub hea ametnik teise, kõrgema palga peale. Palk on see, mis määrab.

Särgava – kas ministeeriumil on kavas kohtunikuabiks kandideerimisel välja jätta Sisekaitseakadeemia läbimise nõue?

Sarapuu – akadeemia hariduse nõue oli üleminekusäte, see on nüüd läbi, tulevikus see säte enam ei kehti.

Pedassaar – tekstist käib läbi termin „võimekus“. Mille järgi seda hinnatakse – agarus, teadmised?. Kus hakkaksid kõrgemini tasustatud ametnikud paiknema? Kas väiksemates kohtumajades või keskustes?

Ligi – ei oska vastata, milline on madalaim või milline kõrgeim aste. Mida me saavutame üldse madalaima astme paikapanemisega? Inglismaal on kohtuastmeti võimalik karjääri teha nende kohtus rakendunud büroomudeli iseärasuste tõttu. Seal on kergem liikuda erinevate ametikohtade vahel kui meil.

Ametnike võimekus näitab võimet teisi töötajaid juhendada. Esialgelt on vanemametnike valimisse kaasatud ka ministeerium. Kus vastavad ametnikud paiknema hakkavad, on täiesti kohtu juhtkonna otsustada. Meie piiranguid ei sea.

Sarapuu – parima lahenduse peavad kohtud ise välja töötama.

Laiendatud pädevusega kohtunikuabi ja konsultant võiksid sulanduda. Selleks on vajalik juristiksami kontseptsioon, mida Justiitsministeerium praegu välja töötab. Kui isik on ära teinud riikliku eksami ja on kvalifitseeritud, on tal võimalik asuda teatud ametikohtadele. Juristeksam puudutab ka teisi ameteid – täitureid, notareid, advokatuuri.

Laarmaa – mul on ettepanek küsida kohtute käest, mida nad karjäärisüsteemis näevad ja kuidas nad sooviksid sellega tegeleda.

Ligi – seda on tehtud.

Eerik – kas koolitusel käimine on töölesaamise eelduseks?

Ligi – ei ole.

Eerik – millal toimub uue inimese koolitamine – kas kõrvuti tööga või eraldi?

Ligi – koolitused hakkavad toimuma perioodiliselt. Arvutiprogrammide osas koolitatakse kui tekib teatud hulk soovijaid. Töölaste oskuste koolituse osas on mitu võimalust – kas kogutakse kõik uued töötajad ühte kohta kokku ja koolitatakse või läheb juhendaja kohtumajja kohale, veedab seal päeva-kaks ja teeb asja uuele töötajale selgeks. See on iga kohtu enda otsustada, kuidas toimida.

Eerik – kas see on tasuline koolitamine?

Ligi – koolitavad vanemametnikud, kellel on koolitamine palga sees. Koolitatavatel ametnikel koolitamise ajaks töötasu ei peatata.

Seppik – kas teises astmes kehtib sama süsteem?

Ligi – põhimõtteliselt ma ei näe põhjust, miks sama süsteem ei võiks ringkonnakohtus töötada.

Sarapuu – eraldi küsimus on see, kas teise astme konsultant saab rohkem palka ja sealt edasi Riigikohtu nõunik. Selline skeem ei pruugi meeldida esimesele astmele, kuna nemad näevad vaeva ja koolitavad inimese välja ja ametnikud siis lähevad edasi järgmisse astmesse.

Seppik – kas laiendatud pädevusega kohtunikuabi saab rohkem palka kui konsultant?

Ligi – jah.

Seppik – teises astmes see variant ei toimi, seal on vaja kas kõigile laiendatud pädevust või mitte kellelegi.

Ligi – palgalisa on vajalik juhendamiseks, mitte laiendatud allkirjaõiguse jaoks.

Toomet – kas juhendamine on ainus aluse lisatasu maksmiseks?

Ligi – mina pigem näeksin seda, et kõik tasemel konsultandid võiksid olla allkirjaõigusega. Kui on uus konsultant, kes pole veel tasemel, saab talle maksta vähem.

Sarapuu – kui ei ole kedagi juhendada, ei tähenda see seda, et ametniku jaoks ressursi ei anta. Samas on võimalik ka see raha teiste vahel ära jagada.

Pedassaar – esitan oma seisukohad ka kirjalikult, palun need protokollile lisada.

Minu suurim kartus on see, et väikestes kohtades ei ole võimalustki suurema palgaga vanemametniku kohta saada.

Särgava – mulle tundub, et oleme liialt keskendunud juhendaja lisatasule. Meie oleme rõhunud teadmiste, mis on ka karjäärimudeli eesmärgiks. Kui on vastavad oskused, saab ametnik juhendajaks, kui ei ole, ei saa.

Pean loomulikuks, et igas kohtumajas on oma juhendaja. Ma ei kujuta ette, et see oleks vaid keskuses.

Kas on üldse mõttekas jätkata kohtunikukandidaadi instituudiga? Kas ei võiks konsultandid kohtunikuks kandideerida? Meie kohtunikukandidaadid teevad sisuliselt konsultandi tööd.

Koolituste osas sooviksin, et tööalaste ja klienditeenindusoskuste alased koolitused jääksid kohtu juhtkonna enda korraldada, samuti ei tähtsustaks ma liialt üle arvutikoolitust. Inimesed ei pea saama arvutispetsialistiks, eelkõige on vaja tööoskuste koolitust. Vajalik on, et koolitus on pidev ja korraldatud kohapeal. Siis on ka selge, millised oskused on kinnistunud ning milliseid juurde vaja on.

Eerik – suund on õige, aga õige on ka see, et süsteemi tegelik nägu väljendub praktikas.

Ma ei vastandaks suuri ja väikeseid kohtumaju. Kui vanemametnikke valib kohtu juhtkond, siis on seal ka kõik kohtumajade juhid.

Karjäärisüsteem ise jäi mulle natuke hämaraks. Teoreetiliselt on võimalik, et keegi tuleb kantseleisse kirju jagama ja liigub sealt edasi. Aga konsultandil on vajalik akadeemiline kõrgharidus. Kõrgharidusega inimesed ei tule kantseleisse tööle ja hariduseta inimesed, kes tulevad, peavad edasijõudmiseks õppima töö kõrvalt.

Seppik – astmeid on pakutud karjäärisüsteemis liiga vähe. Sealt ei ole kuhugi edasi tõusta. Kas ei oleks võimalik ka lihtsalt kvalifikatsiooni tõustes liikuda järgmisele astmele, ilma et tekiks juhtimise või juhendamise kohustust. See motiveeriks ametnikke kuhugi püüdlema

Rask – karjäärisüsteemi eesmärk on siduda ametnik väga pikaks ajaks süsteemi külge. Praegu on tehtud päris hea samm eesmärgiga parematele töötajatele rohkem palka maksta.

Aga karjääri tegemise mõttes ei ole see hea dokument. Õigusemõistmise ja õigusemõistmist toetav funktsioon peaks olema niimoodi astendatud, et tekiks põhjendatud ootus palgatõusule.

Praegune ATS on peaaegu üles ehitatud karjäärisüsteemile, aga miks on meil siis nii palju konkursse ametikohtade täitmiseks? Ka kohtusüsteemis ei saa kõike üles ehitada nii, et pead olema alustanud nooremsekretäri staatusest, et kõrgemale astmele pääseda.

Me peame läbi mõtlema, mida me selle karjäärisüsteemiga soovime saavutada.

Võtame esitatud ettepanekud teadmiseks õiglasema töötasu maksmiseks, aga ärme nimetame seda karjäärisüsteemiks.

Sarapuu – meie karjäärisüsteem ei lähtu sellest, et pead üles jõudmiseks alustama madalamalt astmelt. Meie karjäärisüsteem lähtub sellest, et on erinevad astmed, kuhu saab astuda eelmiselt astmelt või kõrvalt. Kuna tegu ei ole ka positsioonisüsteemiga, ei saa me ka seda pealkirja talle panna. Meie eesmärk on luua uusi astmeid, mis oleksid konkreetselt defineeritud ja saaksid seal rohkem palka. Vastavate kohtade peale saavad tublimad.

Kus vastavad ametnikud asuma hakkavad, on kohtu otsustada. Kui nad kogunevad kokku kohtu keskusse, siis sõltub kohtu juhtkonnast, kuidas olukord lahendada, mitte meie pakutud karjäärisüsteemist.

Aas – nõustun Riigikohtu esimehega. Üritasin ka meil karjäärisüsteemi juurutada ja vaatasin seda kõrvalt. Eestis pole see praegu võimalik, võib-olla ka praeguse arengufaasi tõttu.

Ühe maja sees see süsteem toimib, aga see ei hakka toimima asutuste vahel kui palganumbrite vahed on nii väikesed.

Reeglid on olulised, aga neist peaks saama kujundada väärtustamise süsteemi. Esitatud dokumendist ei näe, et sellest tuleks karjääri edendamise süsteem.

Pilv – mulle tundub see süsteem natuke segane, astmeid ja ametinimetusi on nii palju. Tabelist paistab, et kohtus on tohtu hierarhiareedel. Staažist lähtuvalt ei saa sellist edasiminekut teha. Inimeste võimed ja oskused on erinevad ning ka püüdlused on erinevad.

Palga tõstmine on inimesele motivaatoriks. Kohtuametnike palganumbreid vaadates ei saagi eeldada kvaliteetset tööjõudu. Ma arvan, et ülevabariigiliselt ei ole võimalik kehtestada ühesugust palka, diferents peab olema.

Kiidjärv – karjäärisüsteem võib jääda kinni selle taha, et inimesed saavad võrdselt palka. Palgatõus ei pea olema seotud konkreetse töökohaga, aga ametnikule võidakse maksta rohkem millegi eest või teiste arvelt.

Mind pani mõtlema see, nagu oleksid kõik konsultandid laiendatud pädevusega (mööndusega, et kohtu juhtkond selle otsustab). Aga kohtunik peab sellega nõus olema. Vastasel juhul võib tekkida olukord, et kohtunikuni jõuab toimik kahe kuu pärast ja ta avastab, et seal on tehtud asju, mida tema teinud ei oleks.

Praegu puudub ametnikel motivatsioon, ja ainsaks motivaatoriks on raha.

Ei ole normaalne, et vabariigi keskmine palk on 8000 krooni ja sekretär saab vaevu 4500 kätte.

Sarapuu – ma ei arva, et laiendatud pädevus peaks olema kõikidel konsultantidel. Meie seisukohalt ei pea seda piiritlema, see on kohtu juhtkonna otsustada. Kes tahab laiendatud pädevusega konsultanti, see saab, kes ei taha, see ei saa. Karjäärisüsteemi eesmärk on inimest kohtus tööl hoida.

Laarmaa – kui meil ei ole siiani olnud karjäärisüsteemi, siis miks peaks see nüüd kohe 1. jaanuaril 2007 olemas olema. Lõpetame selle kiirustamise ära.

Me peame loobuma suhtumisest, et ministeerium esitab ja meie kritiseerime. Me ei peaks jagama kriitikat, vaid ettepanekuid.

Kirjapandu peaks olukorda parandama ja peaks andma ka ametnikele mingi sõnumi. Me ei saa seda täna otsustada.

Me ei tohiks minna seda teed, et ühendada kohtunikuabi ja konsultandi ametikoht. Kohtunikuabi on ikka kõrgem. Eesmärk ei ole suurendada kohtunike, vaid kohtuametnike arvu. Võiks ju olla kohtus kolm-neli kohtunikuabi ja ülejäänud konsultandid.

Konsultant teeb eeltööd kohtuniku jaoks, kohtunikuabi aga lahendab sisulisi küsimusi.

Karjääri mõte iseenesest on hea, aga konsultantide pädevuse komponent selles konkreetses karjäärisüsteemis ei ole väga hea.

Kiidjärv – mulle meeldiks ka kui oleks väga selge ametnik – kohtunikuabi. Konsultant oleks abistava funktsiooniga. Puhast allkirjaõigust tal ei ole.

Seppik – karjäärisüsteemi on vaja ka siis, kui pole vaja inimesi kinni hoida. Inimene püüab teha hästi tööd, kui tal on kuhugi edasi liikuda. Miks mitte kujundada karjäärisüsteemi selliselt, et see toimiks ka kohtuastmete vahel - järgmisesse kohtuastmesse liikudes oleks tegu karjääritõusuga

Kutsar – ma ei usu, et me 1. jaanuarist 2007 saaksime sellist süsteemi rakendada. Istungisekretärid hakkavad rabama, et vanemistungisekretäriks saada ja nii edasi. Selleks, et süsteem toimiks, peaks ta olema atraktiivne. Kõige rohkem motiveerib palk ja rahulduspakkuv töö. Kui suudame süsteemi luua nii, et inimene töötab paremini teades, et on võimalik saada rohkem palka ja veel rahuldust pakkuvam töö.

Praegu pakutud süsteem ei sunni inimesi hoolsamalt töötama.

Mis puudutab koolituse poolt, siis selle peaks sünkroniseerima kohtunike koolitusega, siis on nad samal ajal ära.

Eraldi kriteeriume võimekuse väljaselgitamiseks pole vaja, iga kohtu esimees, kantselei juhataja ja kohtudirektor näeb ja teab, kes on võimekas.

Samas on kohtutes palju töötajaid, kes pole karjäärist huvitatud.

Rask – dokument on hea algus. Dokumendis on sätestatud kohtuametnike lisatasude maksmise põhimõtted. Keegi ei vaidle sellele vastu, ideed on head.

Teen ettepaneku võtta dokumendi sisu teratavaks, aga ärme nimetame seda karjäärisüsteemiks. Võtame teadmiseks, et niimoodi toimub töötasustamine.

Laarmaa – mina arvan, et seda dokumenti tuleb edasi arendada.

Rask – teen kokkuvõtte dokumendi arutelust:

- tegu on ühe asutuse sees edutamise süsteemiga;
- tehti ettepanek soodustada karjääri edendamist kohtuastmete vahel;
- KHN-l oleks tarvis ette valmistada mudel, kuidas karjäär toimuma hakkab. Kas tegu on positsiooni- või karjäärisüsteemiga, kas on võimalik astuda sisse ka kõrvalt;
- tuleb läbi vaadata kohtunikuks saamine, see tuleb läbi mõelda eraldi instituudina. See seondub karjäärisüsteemiga.

Teen ettepaneku võtta vastu otsus, et me oleme kohtuametnike karjäärisüsteemi kirjeldamist arutanud, võtame selle teadmiseks ja soovime Justiitsministeeriumil tõusetunud küsimustega edasi tegeleda.

KHN liikmed on selle poolt.

OTSUS: KHN on arutanud kohtuametnike karjäärisüsteemi, võtnud selle teadmiseks ning soovib Justiitsministeeriumil tõusetunud küsimustega edasi tegeleda.

Rask – kas KHN toetab mõtet saata dokument kohtutele arvamuse avaldamiseks.

Särgava – sellisel juhul tuleks kohtutest ka konkreetset nägemust küsida.

Rask – lepime kokku, et otsustasime KHNi poolt Justiitsministeeriumi töökale kollektiivile jõudu soovida, et nad töötaksid teemaga edasi toodud ettepanekute valguses ja tuleksime kevadel selle küsimuse juurde tagasi, kui kohtutes need põhimõtted juba mingi aeg toiminud on. KHN liikmed selle ettepaneku vastu ei ole.

3. Rahvakohtunike ametisse nimetamise ja palga määramise regulatsiooni muudatuste kooskõlastamine

Ligi teeb sissejuhatava ettekande.

Ligi – omavalitsuste seisukoht on „kooskõlastada märkusteta“.

Särgava – alguses kahtlesin, kas see on ikka õige mõte, aga kui omavalitsused sellega nõus on, siis mina toetan seda eelnõud.

Rask – kui palju kandidaate omavalitsused esitavad?

Ligi – iga omavalitsus saab esitada ühe kandidaadi. Kõigepealt määratakse rahvakohtunike arv ministri määrusega, siis määrab kohtu esimees kandidaatide arvu lähtudes omavalitsuste arvust. Peale seda nimetatakse rahvakohtunikud ametisse.

Rask – kui igal vallal on üks rahvakohtunik, on komisjonil võimalik aktsepteerida omavalitsuse kandidaati või mitte. Kui kandidaate on rohkem, tuleb valida.

Särgava – me ei tohi liiga palju rahvakohtunikke kinnitada.

Sarapuu – kui lähtume loogikast, et kohtunikud ise oma tööd korraldavad, siis võib ju üldkogu tööjaotusplaani kehtestada. Tegu on kohtusisese töökorraldusega. Keeruline on kehtestada sama süsteemi Tallinnale ja mõnele teisele kohtule, mis on territoriaalselt rohkem laiali pillutatud.

Rask – kas KHN liikmetel on määruse osas ettepanekuid?

Seppik – kas on mõistlik omavalitsused välistada. Kas ei peaks neil olema mingi võimalus kokku leppida, kust see komisjoni liige tuleb?

Rask – minu meelest on tegu õige mõttega. On praktika, et kandidaadi esitaja ei ole otsustaja. Kohalik omavalitsus teeb valiku, esitavad mitu kandidaati, kellest teised valivad ühe välja.

Sarapuu – me tõmbasime paralleele kohtuniku valimise protsessiga. Põhimõtteliselt on protsessiliselt tegu sama tegevusega. Jäme ots on antud kandidaatide esitajale. Esitamise kaudu on roll suurem kui nimetamise kaudu. Loogika on see, et esitamine on tähtsam kui nimetamine.

Särgava – probleemne on § 5 lg 1 – allkirja tõestamine.

Rask – kohtunik ei peaks selliste asjadega tegelema. Sätte võiks sõnastada parem nii, et arвете õigsuse eest vastutab kohtudirektor või kuidagi muudmoodi see ära lahendada.

Teen ettepaneku anda tingimuslik kooskõlastus – kui see kohtute seaduse muudatus nii vastu võetakse, siis oleme selliste redaktsioonimuudatustega nõus.

Panen muudatuste kooskõlastamise hääletusele kahes osas:

rahvakohtunike ametisse nimetamise kooskõlastamine:

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooletuid: 0

palga määramise regulatsiooni muudatuste kooskõlastamine

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooletuid: 0

OTSUS: KHN on andud (tingimusliku) kooskõlastuse rahvakohtunike ametisse nimetamise ja palga määramise regulatsiooni muudatustele.

4. Ülevaade kohtute tööpiirkondade ühendamise reformist

Ligi teeb ülevaate reformist.

Särgava – õigusemõistmine käib edasi ja mida vaja, seda oleme ka teinud. Meil on teistega võrreldes eelis, kuna meie kohtumajad on kõik ühes linnas. Sisseelamine käib, ümberkorraldused tekitasid ikka natuke rahulolematust.

Järgmisel aastal on kindlasti midagi sisulisemat öelda.

Koormustes kardinaalseid muudatusi olnud ei ole, maksekäsk on meile teretulnud – tsiviilkohtunike koormus tõusnud ei ole.

Kiidjärv – tööjaotus peab vastavalt üldkogule toetuma kõikidele olemasolevatele andmetele. See on jäänud rohkem takerduma selle taha, et moodustati töögrupp, mis tegeleb tööjaotusplaani. Mõningal mää-

ral on vastuseisu, sest kes ikka tööd juurde tahab. Olukord on ka seetõttu muutunud, et üks kohtunik Viljandist on lahkunud.

Kutsar – mulle tundub, et taotletud eesmärki praeguseks saavutatud ei ole. Ülevaateid peaksime siin aeg-ajalt saama ja need ära kuulama. Kui piirkonna sees koormuste ühtlustamist ei tule, on vajalik teada, milleks seda reformi vaja oli.

Laarmaa – kui eesmärk oli, et maksekäsk on ühes kohtumajas, olen aruandega nõus, aga kui tegu oli sellega, et hajutada asju, siis ma ei tahaks sellega nõus olla.

Maksekäsk võib olla küll kiirmenetlus, aga kas ta ka kiiremini lõpeb, on teine küsimus. Kuhu läheb maksekäsk siis, kui ta läheb hagimenetluseks?

Kiidjärv – kui maksekäsk läheb hagimenetluse, läheb ta kohtualluvuse järgi kohtumajja.

Toomet – kas Narva enam kohtunikuabi ei jää?

Ligi – rahaline ressurss jääb kohtus samaks, oluline on inimeste hulk. Kohtunikuabil on allkirjaõigus, aga mida rohkem on selle taga andmeid sisestavaid ja dokumente koostavaid ametnikke, seda parem. Meie nägemuses võiks kogu büroo koonduda Rakverre. Narva ei jää ka kirjas märgitud kaks ametnikku, need lähevad Rakverre. Lõppastmes teeb ametnike füüsilise paiknemise osas otsuse kohus ise.

Meie hinnangul jääb kohtunikuabi ja ametnike suhe üks kolmele. Kui nad toime ei tule, siis vaatame, kas vajalik on juurde anda kohtunikuabi või referendi ressurss.

Roos – kas spetsialiseerumine toimub ainult Tallinna Halduskohtus või on Tallinna Halduskohtu taolist spetsialiseerumist ka teistes kohtutes?

Ligi – teistes on ka, aga vähemdetailsed. Tallinna Halduskohus on välja toodud kui kõige põhjalikum.

Roos – kas lastekohtunikeks on spetsialiseerunud?

Särgava – meil on lapsendamisele spetsialiseerunud kohtunikud ning eraldi veel ka alaealiste kurjategijatele spetsialiseerunud.

Pilv – kas halduskohtu spetsialiseerumine katab kõik valdkonnad?

Ligi – kõik katmata valdkonnad lähevad üldisse jagamisse.

Seppik – Kui reformi kavandati, oli selle mõtteks lahendada Tartu ja Viru piirkondade kohtute töökoormuste erinevuse küsimus. Aruandest on näha, et kummaski piirkonnas ei ole asju teistesse kohtumajadesse arutamiseks suunatud. Kas sellest võib järeldada, et reformi ei olnudki vaja? Mis on need põhjused, mis takistavad kohtuasjade kohtumajade vahel jaotamist?

Ligi – Virus pole jagatud, kuna üks kohtunik on juba ümber suunatud tsiviilikohtunikuks. Tulevikus võib-olla hakatakse ka teise kohtumajja asju suunama. Rakvere koormus jääb Jõhvi ja Narvaga võrreldes ikka väikseks.

Tartus pole jagatud, kuna meie poolt pole olnud siiani võimalik täpset statistikat saada. Teeme varsti statistikat ja ka ettepanekud selle kohta, kuidas koormusi ja teatud asju jagada. Aga need jäävad siiski vaid meie ettepanekuteks.

Seppik – kui kohtunike kohtade ümberjagamisest piisab, poleks vaja olnud reformi teha.

Ligi – reformi eesmärk oli ka paindlikkuse suurendamine. Tallinna Halduskohtu kogemus näitab, et seda võimalust ka kasutatakse.

Kiidjärv – mina olen pigem seda meelt, et me ei püüa asju majade vahel jagada, vaid kohtunik väiksema koormusega majast tuleks teise majja asju lahendada, kuni koormus ühtlustub.

Laarmaa – millel põhineb see, et teha maksekäsk tsentraliseeritult? Praegu on Tallinn, Rakvere, Tartu ja Pärnu. Kas ühte kohta kogumine on mõistlik? Miks peaks maksekäsk olema ühes, mitte neljas kohas?

Ligi – üks konkreetne argument on asendamine. Raske on korraldada asendust, kui kohtunikuabi on näiteks haige. Kui kõik on koos ühes kohas, on asendada lihtsam.

Sarapuu – maksekäsu koht võib vabalt olla ka Saaremaa, täiesti võimalik on teha regionaalpoliitiline otsus teha see mujale kui Tallinna.

Laarmaa – kas maksekäsk jääb kohtueelseks ja vaidluse korral pöörduakse kohtusse?

Ligi – ei, tegu on kohtu osaga.

Särgava – me räägime praegu vaid maksekäsust, aga ka menetluskulude väljamõistmine on kohtunikuabi pädevuses.

Miks on ministeeriumist statistika saamine ennekuulmatult problemaatiline?

Ligi – uue infosüsteemi rakendamiskulude tõttu. Tulevikust rääkides (mis saabub varsti) oleme sõlminud lepingu, millega meile töötatakse välja lahendus, millega iga kohtumaja juht saab välja võtta soovitud päringu kohtuinfosüsteemist iga päeva, nädala või kuu lõpus. Lahendus peaks valmis olema novembri lõpuks.

Rask – teen ettepaneku võtta ülevaade teatavaks ja järgmist soovime saada järgmise aasta teises kvartalis.

KHN liikmed on selle ettepanekuga nõus.

5. Viru Maakohtu kohtuniku kohtade arvu määruse kooskõlastamine

Särgava – mina leian, et need tuleb kooskõlastada, kuna see on nende otsus ja põhjalikult läbi arutatud.
Rask – panen hääletusele määruse kooskõlastamise.
Poolt: 10
Vastu: 0
Erappooleitud: 0

OTSUS: Viru Maakohtu kohtunikukohtade arvu määrus on KHN poolt kooskõlastatud.

6. Kohtumaja juhtide lisatasu 2007. aastaks

Sarapuu teeb sissejuhatuse teemasse.

Sarapuu – meie omalt poolt ettepanekuid ei tee, tabel on KHN liikmetele võrdluseks.

Rask – teen ettepaneku maksta lisatasu esimehe ettepaneku alusel. Panen ettepaneku hääletusele.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erappooleitud: 0

OTSUS: kohtumaja juhtidele makstakse lisatasu 2007 aastal kohtu esimeeste ettepanekute alusel.

7. Ülevaade CEPEJ tegevusest

Sarapuu teeb ettekande.

Rask – mis tulu sellest Eesti kohtusüsteemile tuleb?

Sarapuu – tasub analüüsida, kas soovitud on midagi sellist, mida meil arendada tasub. Tuleb välja noppida head ideed ja nendega tegeleda.

Rask – KHN võiks välja mõelda teema, mis on meile südamelähedane, mis saaks Marguse kaudu Euroopas kajastust leida ja mille koha tagasisidet saada võiks.

Samuti võiks Justiitsministeerium Eestist väljamineva statistika kohta infot edastada ka kohtutele, et teinekord oleks teada, mismoodi me väljast paistame.

KHN võtab ülevaate teadmiseks.

8. Tallinna Ringkonnakohtu kodukorra muudatused

Seppik – tegu on formaalsete muudatustega.

Sarapuu – kodukorras on haldusdirektor muudetud kohtudirektoriks ning ära on võetud õigusteenistuse juhataja piirang.

Seppik – meie kantselei juhataja on õigusharidusega, vajalik oli piirang maha võtta, et tema saaks olla õigusteenistuse juht.

Sarapuu - Viru ja Tartu ringkondade puhul tuleb haldusdirektori muutmine kohtudirektoriks.

Hääletus – anda nõusolek Tallinna Ringkonnakohtu kodukorra muudatustele.

Poolt: 9

Vastu: 0

Erappooleitud: 0

OTSUS: KHN annab nõusoleku Tallinna Ringkonnakohtu kodukorra muudatustele.

Rask – kas KHN liikmed on nõus, et hääletame ette nõusoleku haldusdirektori muutmiseks kohtudirektoriks. Sellisel juhul ei pea enam hiljem seda hääletama.

Toomet – meie kohtu üldkogu tuleb aasta lõpupoole kokku, võib-olla tekib veel muudatusi. Kas muutmisega on nii kiire, et peab selle täna ära hääletama?

Rask – küsimus on selles, kas me oleme konkreetse muudatuse poolt. Panen selle hääletusele.

Poolt: 9

Vastu: 0

Erappooleitud: 0

OTSUS: KHN annab eelneva nõusoleku muuta „haldusdirektor“ „kohtudirektoriks“ Viru ja Tartu Ringkonnakohtute kodukordades.

9. Kohtunike üleviimine ühe kohtuastme sees

Kiidjärv – tõstatasin teema, kuna teatud kohturingkondades on avaldatud mõtet, et praegused kriteeriumid on ebavõrdsed. Seda teemat hakkab arutama ka Kohtunike Ühingu juhatus.

Kui Viru kohtunik tahab minna mujale kohtusse, antakse talle mõista, et ta on Virusse kohtunikuks saanud ja kuna seal suurt valikut ei ole, siis töötagu seal edasi.

Peaks arutlema, kas selline seisukoht on õige. Ma olen nõus, et Virus on probleeme, aga kas peaks olema suhtumine, et Viru piirkonnast ei saa liikuda või ei saa ühestki piirkonnast liikuda – saab vaid konkursi kaudu.

Tunnen ka Viljandi tühja koha pärast muret – koht jääb vabaks tükiks ajaks. Siiani pole ministeeriumi poolt infot tulnud, kas koht jääb või läheb. Mul on olemas kohtunik, kes on üleviimise korras nõus Viljandisse tööle asumata. Mis tähendab, et mujalt läheb kohtunik ära ja sinna tuleb uus otsida.

Rask – KEK ja Riigikohus on seisukohal, et esimese astme kohtunik vabale esimese astme kohtuniku kohale kandideerida ei saa. Seaduses on vaid üleviimise säte ja seda tuleb arvestada. Kõik vastavate kohtunike dokumendid on kandideerijatele tagastatud.

Üleviimisega saab tegu olla siis, kui justiitsminister on selleks ettepaneku teinud. Riigikohtule selliseid ettepanekuid laekunud ei ole. Praegune minister on märkinud, et ta ei näe võimalust kohtunikukaadrit Viru kaudu suurendada. Sellisel juhul tekib olukord, kus konkursse kuulutatakse kogu aeg vaid Viru piirkonda.

Särgava – kui kohtunikke üle ei viida, siis peab see kehtima ühtemoodi kõikidele kohtunikele. Meil on praegu kohtunik, kes läheks hea meelega Viljandisse tööle.

Rask – fakte tuleb hinnata kogumis. Kogu vabariigi kohtunikekorpust Viru kaudu komplekteerida ei saa. Samas kui on Tallinna kohtunik, kes soovib Virusse minna, siis ei saa meil midagi selle vastu olla.

Kas üleviimine on mõistlik või mitte, otsustab justiitsminister sõltuvalt asjaoludest.

Eerik – Kohtunike Ühing on seda arutanud ja leidnud, et ühte kohut ei saa eelistada teistele. Minu meelest ootab kohtunikud kindlat põhimõtet, kuidas sellistel juhtudel käitatakse, vaja on kindlust.

Rask – üleviimiseks peavad olema täidetud formaaljuriidilised nõuded ning üleviimine peab olema kaalutletud. Üleviimiseks peavad olema tõsised põhjused. Seejärel tuleb kaaluda, kas põhjused on üleviimiseks piisavad. Kõigepealt tuleb ära veenda justiitsminister, samas tema ettepanek ei pruugi olla Riigikohtule otsustavaks.

Eerik – aga küsimus on selles, kas noorkohtunikul on üldse põhimõtteliselt võimalik avaldust esitada.

Rask – saan Kohtunike Ühingu murest aru, aga olen veendunud et see jääb ministri ja Riigikohtu üldkogu diskretsiooniks. Otsus tehakse otsuse tegemise ajaks kogunenud materjalide põhjal.

Esimese istungipäeva lõpp.

Teine istungipäev.

10. Ülevaade E-Toimiku projektist

Laas teeb ettekande E-toimikust.

Pedassaar – kas toimikule on igal inimesel juurdepääs? Kas igal ühel on võimalik muuta dokumente ja kuidas seda välistada saab?

Laas – ma usaldan seda süsteemi ning usun, et selline olukord on välistatud. Ma arvan, et turvalisuse pärast muretsema ei pea.

Rask – kuidas prognoosida üleminekuaega? Kuidas on toimik inimesele kättesaadav? Kas advokaadi kaudu?

Laas – me peakume teatud tehnoloogiat, mis võimaldab teha teatud asju. Üleminek pabertoimikult digitaalsetele toimikule ei ole mõistlik lühikese ajaga. Ma usun, et AET pakub advokaatidele suurt huvi ja neil on stiimul suurem kui tavalisel inimesel.

Sarapuu – üks näide on meil E-notari näol juba olemas.

Rask – kättesaadavus ei peaks olema orienteeritud juristidele, vaid ka teistele. Mulle tundub, et E-toimik on väga kriminaalprotsessi poole kaldu.

Laarmaa – kui hästi on rakendunud KIS kolmes kohtuastmes, et E-toimiku peale edasi minna?

Laas – E-toimiku rakendamine ei oma tegelikult suurt seost KISiga. E-toimik hakkab andma kogu infot kriminaal- ja väärteoasjades. Tsiivilasjades on E-toimikus asja alustamise info kui see on tehtud elektrooniliselt. KISi rakendamine ei puutu asjasse, kuna E-toimik aitab ise KISi rakendada.

11. Ülevaade kohtustatistikast

Ligi teeb kohtustatistikast ülevaate.

Rask – kohtu eelarve koostamisel on vajalik ressursi maksumus välja tuua. Kohtuniku ressurss peaks jääma kohtusse, siis saab kohus ise otsustada, kas on vaja uut kohtunikku või mitte.

Laarmaa – määrusega lõpetatud asjad tuleb lahku kirjutada, need on erineva kaaluga. Osad määrused on sisuliselt menetluse lõpetajad.

Seppik – ma ei jaga arvamust, et tagaseljaotsuste arvu saaks maksekäsu juurde kirjutada. See ei ole reserv. Osa asju võib küll minna maksekäsu kiirmenetlusse, aga mitte kõik.

Särgava – VÕSi lepingutest tulevad asjad saabusid juuni lõpuks Tartu mnt kohtumajja. Kentmanni laekus neid 738. See tabel ei ole õige, Kentmanni koormus on veidike suurem.

Eerik – tabel ei ole vale, aga Kentmannis on veel lisaks +700 asja.

Seppik – kas te ei jaga kohtuasju ühiste põhimõtete alusel? Kas tegu pole järsku kunstliku probleemiga?

Särgava – jagame küll, aga esimese poolaasta andmetes ei kajastu need 700 asja. Harju Maakohtus kohtumajadel vahet ei ole, jagatakse majast sõltumata.

Ligi – muudatus jõustus alles kevadel.

Rask – personaalandmete jaoks peavad olema ranged kriteeriumid. Kohtute vahel rahalise ressursi väljatoomine on väga mõistlik ning see tuleks siduda eelarveläbirääkimistega.

Leian, et peaks olema indeks, millega kohtunikud saavad ise koormust ühtlustada ja tööd hinnata. Kohtunikkond ise peaks jõudma nende kriteeriumite järgi otsusele, kes on usin. Selleks on vaja hindamise baasi. Justiitsministeerium ehk pakub kohtunikkonnale üldise mudeli, kus ei hinnata vaid kahe kriteeriumi alusel, vaid leitakse objektiivne valem.

Toomet – käisime kevadel Hollandis, neil on valem olemas ja see taandub eelarvele. Valemis on väga palju komponente, ministeeriumi võiks selle järele uurida.

Pedassaar – meile ei tahetud valemist palju rääkida, öeldi, et see pole lihtne ja seal on palju komponente. Rõhutati, et see on väga tundlik.

Seppik – tegu on tõesti ainult numbritega, ainult nende põhjal ei ole võimalik sisu üle otsustada. Minu arvates oleks vajalik mingid hindamiskriteeriumid välja töötada. Ka siis, kui kohtunik kandideerib teise kohtuastmesse, peaksid olema mingid objektiivsed andmed, tema töö kohta, mille põhjal teda sobivust hinnata. Praegu taandub valik suures osas isiklikele kokkupuudetele ja kolleegidelt kuuldule, aga ülevaadet kandidaadi tööst ei ole.

Särgava – toetan kindlasti selle kriteeriumi väljatöötamist. Võrdset asju saanud kohtunike vahel on jääk vägagi erinev. Ma ei pea normaalseks seda, kui ühel kohtunikul on poole suurem jääk kui teistel. Kui oleksid mingid mõõdikud, saaks selgitada, milles on probleem.

Kutsar – kui vaatame esimesel poolaastal sissetulnud asju, siis näeme, et need jagunesid kahe kohtumaja vahel üsna võrdselt. Kui jätame jäägid välja ja kui asjad edaspidi jaotuvad niimoodi majade vahel, siis on alus kohtunikele võrdselt töö jagamiseks olemas.

Rask – kui kohtuniku peale hakkab palju kaebusi tulema, siis peavad mingid kriteeriumid olema, mille alusel saab selle kohtuniku tööd võrrelda teiste kohtunike tööga.

Kas KHNi liikmed on nõus, et me teeme soovitusel asuda objektiivsusele pürgiva valemi väljatöötamisele, millega oleks võimalik lisaks kriminaalkohtuniku võrdlemisele kriminaalkohtunikuga tuua välja ka üldisemad tõe kriteeriumid?

KHN liikmed on selle ettepaneku poolt.

Rask – järgmisel aastal arutame seda valemit.

12. Kohtusse pöördumise lihtsustamiseks loodud dokumendivormide kasutamisele nõusoleku andmine

Ligi – soovime panna need üles kohtute kodulehele ja teha ka kohtutes kättesaadavaks. Kas KHN annab selleks nõusoleku?

Rask – mis on tänni mõte, kui kõik väljad on kohustuslikud? Peaks seda kuidagi lihtsustama. Vorm on praegu väga arusaadav advokaadile, aga seda annaks lihtsamaks teha.

Laarmaa – kui taotletakse vaid ¼ miinimumpalgast, siis ei peaks hakkama muud tõendama. Siin vormis on iga lapse jaoks tõendite koht. Peaks olema lahter „soovin elatist miinimumsummas“, mida on lihtne ära märkida.

Rask – kas need vormid muutuvad kohustuslikuks?

Ligi – absoluutselt mitte, need on vaid soovituslikud.

Rask – kui KHNi poolt on selge soovitus, et neid vorme kasutatakse, siis praktika pool peaks ka seda toetama.

Kiidjärv – kui need internetti üles panna, siis kindlasti ka seal täidetavatena.

Ligi – need saab alla laadida, täita ja ka digiallkirjaga saata.

Laas – läbi kodanikuportaali saaks seda ka põhimõtteliselt teha. See aga eeldaks teatud osas KISi täiendamist ja kantselei poolt kontrollfunktsiooni täitmist.

Eerik – elatise puhul on lahter „hagihind“. Seal peaks selgitama, et tegu ei ole igakuise summaga. Hagejad ei tea seda alati.

Laarmaa – kas ei peaks abielulahutuse vormis täpsustama ka ühisvara jagamist, elatise määramist ja muud sellist?

Seppik – ehk peaksid olema kõik vormid eraldi – ühisvara jagamine, elatise määramine, samas ka mõlemad koos.

Rask – töö väärrib tunnustamist. Aga annaks ka kohtutele aja arvamuse avaldamiseks. Samuti saab vorme alati jooksvalt muuta.

Sarapuu – ettepanekuid saab esitada pidevalt.

Ligi – vormide täitmiseks on olemas ka juhendid, neid me praegu KHNile ei esitanud.

Laarmaa – ärge lapsendamise avalduse blanketti välja andke. Neid dokumente valmistab ette eestkosteasutus, inimene ise ei tule seda kohtusse esitama.

Rask – palju meil üldse lapsendamisjuhtumeid on?

Kiidjärvi – Tartus oli eelmisel aastal umbes 10.

Särgava – lapsendamisjuhtumeid on meil praegu umbes 50, pooled on välismaale lapsendamised.

Rask – panen hääletusele – kas KHN on seda meelt, et blanketid on väljapanemiseks kõlbulikud ja annab selleks tegevuseks soovitusi.

KHN liikmed on nõus arvestades Laarmaa eriarvamust.

13. Järgmise kohtute haldamise nõukoja istungi aja määramine.

Järgmine KHN toimub **1. detsembril 2006 kell 12.00** Justiitsministeeriumi suures saalis.

Märt Rask
Juhataja

Kristel Laurson
Protokollija